

نظریه تشکیکی بودن وجود و کثرات عرضی

نویسنده:

سید علی علم الهدی

منتشر شده در:

دو فصلنامه علمی پژوهشی حکمت صدرایی؛ شماره ۱

چکیده:

این مقاله در مقام پاسخ به این پرسش مهم وجودشناختی است که آیا نظریه تشکیکی بودن وجود قابلیت تبیین کثرت‌های عرضی میان موجودات را دارد یا خیر؟ از همین رو ابتدا نشان می‌دهد تشکیکی بودن در فلسفه ملاصدرا لزوماً به معنای رابطه تفاضلی داشتن در امور مشکک می‌باشد و ثانیاً مستلزم تحقق رابطه علی معلولی میان آن دو است. از همین رو رابطه تشکیکی در این فلسفه همیشه طولی است و لذا تشکیک عرضی مفهومی پارادوکسیکال و خود متناقض مانند دایره مثلث یا مربع مستطیل است. پس تحقق نسبت تشکیکی میان موجودات هم عرض منطقی محال است. لذا نظریه تشکیکی بودن وجود منطقی نمی‌تواند کثرت میان موجودات هم عرض مانند افراد یک نوع و یا مصادیق انواع تحت یک جنس راه توجیه نماید. همچنین در گام دوم این مقاله ادله مختلف اندیشمندانی مانند علامه طباطبایی و استاد مطهری و آیت الله جوادی آملی در اثبات این که نظریه تشکیکی بودن وجود هماهنگ و سازگار با کثرت عرضی برخی موجودات است، مورد نقد واقع شده و رد می‌گردد.

کلید واژه‌ها:

تشکیک، کثرت عرضی، کثرت طولی، نسبت تفاضلی، نسبت علی، معلولی، وحدت، مابه الامتیاز، مابه

